

Vesilintujen talvilaskennat Päijät-Hämeessä

Tuomas Meriläinen

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry
c/o Tapani Saimovaara
Päijänteentie 12 a1
17200 Vääksy
phly@phly.fi

21.11.2015

Johdanto

Suomen vesilintujen talvikannat laskettiin ensimmäistä kertaa 1.-18.1.2016. Myös Päijät-Hämeessä laskettiin vesilintuja tuona aikana. Tammikuun alussa suurin osa vesistöistä oli jo jäässä, mutta esimerkiksi Päijänteen suuremmilla selillä oli vielä sulaa.

Tammikuun viidennen päivän jälkeen sulana olivat enää perinteiset virtapaikat. Talvehtivien vesilintujen määrät voidaan arvioida tämän jälkeen tehtyjen vesilintuhavaintojen perusteella.

Kokonaisuudessaan talvehtiva vesilintukanta saatiin laskettua todella hyvin. Kaikki paikat joissa talvehtii säännöllisesti vesilintuja kierrettiin laskenta-aikana. Sen sijaan tammikuun alun viivyttelijöiden määrien arvioiminen vaikeaa, koska viimeiset järvet jäättyivät 4. tammikuuta, mikä tarkoittaa, että viivyttelijät olivat laskettavissa vain neljän päivän ajan. Neljässä päivässä ei luonnollisesti ehditty laskemaan kaikkia sulana olevia paikkoja.

PHLY:n toimialueen yhdestätoista kunnasta kahdessa (Kärkölä ja Pertunmaa) ei havaittu laskenta-aikaan vesilintuja.

Seuraavaksi lueteltuna koko laskenta-aikana havaitut vesilintulajit

Talvehtiviksi on luokiteltu yksilöt, jotka on havaittu useana päivänä järvien jäätymisen jälkeen, eikä ole syytä olettaa lintujen siirtyneen esimerkiksi rannikolle. Vähän retkeilyillä paikoilla talvehtivaksi voidaan lukea myös yksilö, josta on vain yksi havainto.

Kyhmyjoutsen

Lahdessa havaittiin tammikuun ensimmäisenä päivänä vähintään 8 kyhmyjoutsenta. Niistä 6 hävisi samana päivänä. 2 lintua oli paikalla vielä 13. tammikuuta, jonka jälkeen ilmeisesti Polttimon sulan pienennyttyä, linnut hävisivät.

Laskenta-aikana havaittiin 8 yksilöä. Talvehtiva kanta oli 0 yksilöä.

Laulujoutsen

Laulujoutsen on sinisorsan jälkeen Päijät-Hämeen yleisin talvehtiva vesilintu. Laskenta-aikana havaittiin 61 laulujoutsenta Päijät-Hämeen vesistöissä. Asikkalassa havaittiin 7 yksilöä, Hartolassa 12, Heinolassa 7, Lahdessa 17, Mäntyharjulla 2, Orimattilassa 8, Padasjoella 3 ja Sysmässä 5. Vesistöiden joutsenten lisäksi 60 joutsenta nähtiin muutolla ja Heinolassa pellolla 22 yksilöä.

Laskenta-ajan laulujoutsenten kokonaismäärä maakunnassa kasvaa läpimuuttajat mukaan luettuna varmasti noin 200 yksilöön.

Talvehtiviksi voidaan laskea 25 joutsenta, kunnittain: Asikkala 2, Heinola 5, Lahti 14, Mäntyharju 1, Padasjoki 1 ja Sysmä 2. Talvehtivien joutsenten kokonaismäärä ei varmaankaan ole montaa yksilöä suurempi eli maksimissaan 30 yksilöä.

Laskenta-aikana havaittiin 143 yksilöä. Talvehtivia havaittiin 25 yksilöä ja talvikanta oli noin 25-30 yksilöä.

Kanadanhanhi

Tammikuun ensimmäisenä päivänä Heinolassa havaittiin 8 yksilöä.

Laskenta-aikana havaittiin 8 yksilöä. Talvehtiva kanta oli 0 yksilöä.

Valkoposkihanhi

Lahdessa talvehti yllättäen 1 yksilö. Valkoposkihanhen talvehtiminen Päijät-Hämeessä on harvinaista ja tapaus onkin yksittäinen.

Laskenta-aikana havaittiin 1 yksilö, joka talvehti.

Tavi

Lahdessa havaittiin tammikuun alussa yksi koiras ja kaksi naarasta. Kaikki kolme lintua havaittiin vielä myöhemminkin. Tavi on Päijät-Hämeessä lähes joka talvinen talvehtija sinisorsien seurassa. Todennäköisesti maakunnassa ei ollut laskenta-aikana enempää taveja.

Laskenta-aikana havaittiin 3 yksilöä, jotka kaikki talvehtivat.

Sinisorsa

Sinisorsa on talvella luonnollisesti Päijät-Hämeen yleisin vesilintu. Laskenta-aikana havaittiin noin 2114 yksilöä, kunnittain Asikkala 108, Hartola 124, Heinola 643, Hollola 54, Lahti 1035, Mäntyharju 2, Orimattila 70, Padasjoki 38 ja Sysmä 40. Laskenta-ajan sinisorsien yhteismäärää on hankala arvioida. Koska Vesijärvi oli jo jäässä tavallisten sinisorsien talvehtimispaikkojen ulkopuolella lienee ollut varsin vähän sinisorsia. Koko laskenta-ajan yhteismäärä on arviolta 2150-2300 sinisorsaa.

Talvehtivan sinisorsakannan laskeminen on vaikeaa etenkin Heinolassa ja Lahdessa. Onneksi kummankin kaupungin sinisorsista saatiin yhdeltä päivältä tulos, jossa sulapaikat oli kierretty mahdollisimman peräkkäin. Näin on saatu edes jonkinlainen arvio, koska nopeasti kierrettynä sorsien paikkojen välinen siirtyminen on mahdollisimman vähäistä. Sinisorsia talvehti yhdeksässä kunnassa: Asikkala 78, Hartola 124, Heinola 643, Hollola 54, Lahti 1035, Mäntyharju 2, Orimattila 70, Padasjoki 38 ja Sysmä 40, yhteensä 2084.

Laskenta-aikana havaittiin noin 2114 yksilöä. Talvehtivia lintuja havaittiin noin 2084. Talvikanta ei varmasti ole kovin paljoa suurempi eli arviolta 2100-2200 yksilöä.

Lapasorsa

Harvinainen talvehtija koko Suomen mittakaavassa. Tämä koiras talvehti Heinolassa jo toista vuotta peräkkäin.

Laskenta-aikana havaittiin yksi yksilö, joka talvehti.

Telkkä

Telkkä on Päijät-Hämeessä isokoskeloa säännöllisempi talvehtija. Tammikuun alussa havaittiin joitain telkkiä, jotka ilmeisesti lähtivät muutolle jäiden tultua. Laskenta-aikana Asikkalassa havaittiin kuusi lintua, Hartolassa yksi, Heinolassa kolme, Lahdessa viisi, Mäntyharjulla yksi ja Orimattilassa yksi eli yhteensä 17. Koko tammikuun arvioitu telkkämäärä maakunnassa lienee noin 25 yksilön paikkeilla, koska monet virtapaikoilla olleet telkät varmaankin lähtivät jäiden tullessa, eikä kaikkia mahdollisia paikkoja keretty käymään ennen jäiden tuloa.

Talvehtiviksi linnuiksi voidaan laskea 8 yksilöä. Vähintään yksi talvehtiva telkkä löytyi peräti kuudesta eri kunnasta. Asikkalassa, Hartolassa, Lahdessa, Mäntyharjulla ja Orimattilassa talvehti yksi telkkä ja Heinolassa 3 yksilöä.

Laskenta-aikana havaittiin 17 yksilöä. Talvehtivia lintuja havaittiin 8, mutta talvikanta on arviolta noin 10 yksilöä.

Tukkakoskelo

Asikkalassa havaittiin yksi yksilö tammikuun toisena päivänä, jolloin Päijänne oli vielä osittain sulana. Seuraavana päivänä lintu oli hävinnyt. Tukkakoskelo on tammikuussa harvinainen Päijät-Hämeessä ja on mahdollista, että Asikkalassa havaittu lintu on ainoa maakunnassa ollut tukkakoskelo laskenta-aikana.

Laskenta-aikana havaittiin 1 yksilö. Talvehtiva kanta 0 yksilöä.

Isokoskelo

Useilla paikoilla havaittiin isokoskeloita tammikuun ekoina päivinä. Asikkalassa 31 yksilöä, Heinolassa 2 yksilöä, Mäntyharjulla 1 lintu ja Padasjoella 58 yksilöä. Hieman yllättäen laskenta-aikana ei kuitenkaan havaittu isokoskeloita tammikuun neljännen päivän jälkeen. Yhteensä laskenta-aikana havaittiin 92 isokoskeloa, mutta todellinen määrä on varmaankin lähes 200 luokkaa, sillä Päijänteellä on varmasti ollut aika paljon liikettä tammikuun ekoina päivinä ja esimerkiksi Tehinselkä jäi laskematta kiertämättä, kun se oli vielä sulana.

Laskenta-aikana havaittiin 92 yksilöä. Talvehtivia havaittiin 0 yksilöä, mutta laskenta-ajan jälkeen tammikuussa maakunnassa havaittiin 3 yksilöä, joten talvikanta lienee 1-5 yksilöä.

Kuikka

Asikkalassa havaittiin yksi yksilö tammikuun ekoina päivinä Päijänteellä. Tämä vanha kuikka oli ilmeisesti siipirikko. Havaintoja linnusta ei tehty jäiden tulon jälkeen. Kuikka on tammikuussa harvinainen ja lintu lienee ollut maakunnan ainoa kuikka tammikuussa. Laskenta-aikana havaittiin 1 yksilö. Talvehtiva kanta 0 yksilöä.

Pikku-uikku

Padasjoelta ja Heinolasta löytyi pikku-uikut 2. tammikuuta. Pikku-uikku on Päijät-Hämeessä lähes jokavuotinen talvehtija. Piilottelevien elintapojensa takia kaikkia pikku-uikkuja ei todennäköisesti havaita. Lisäksi esimerkiksi Padasjoen paikka, jossa pikku-uikku oli, on varsin pieni sula, joten pikku-uikkuja on voinut jäädä harrastajilta huomaamatta. Laskenta-aikana havaittiin 2 yksilöä. Talvehtiva lintuja havaittiin 2, mutta talvikanta lienee 3-4 yksilöä.

Härkälintu

Asikkalasta löytyi yllättäen härkälintu 17. tammikuuta. Keskitalvella härkäintu on hyvin harvinainen Päijät-Hämeessä. Lintu havaittiin paikalla vielä 29.1., joten se ainakin yritti talvehtia. Tammikuun lopussa sula-alue Kalkkisissa tosin kasvoi, joten lintu on voinut olla piilossakin. Laskenta-aikana havaittiin 1 yksilö, joka talvehti.

Merimetso

Asikkalassa Päijänteellä havaittiin merimetso 2. tammikuuta ja 7. tammikuuta 3 yksilöä. Linnut hävisivät paikalta jäiden tultua. Oletettavasti Tehinselällä on ollut merimetsoja tammikuun alussa, joten laskenta-ajan merimetsojen kokonaismäärä maakunnassa on varmaankin lähempänä kymmentä yksilöä. Laskenta-aikana havaittiin 4 yksilöä. Talvehtiva kanta 0 yksilöä.

Laskenta-aikana vesistöissä havaitut vesilinnut kunnittain:

	As	Ha	He	Ho	La	Mä	Or	Pa	Sy	Yhteensä
Kyhmyjoutsen					8					8
Laulujoutsen	7	12	7		17	2	8	3	5	61
Kanadanhanhi			8							8
Valkoposkihanhi					1					1
Tavi					3					3
Sinisorsa	108	124	643	54	1035	2	70	38	40	2114
Lapasorsa			1							1
Telkkä	6	1	3		5	1	1			17
Tukkakoskelo	1									1
Isokoskelo	31		2			1		58		92
Kuikka	1									1
Pikku-Uikku			1					1		2
Härkälintu	1									1
Merimetso	4									4
Yhteensä	159	137	665	54	1069	6	79	100	45	2314

Talvehtivat vesilinnut kunnittain:

	As	Ha	He	Ho	La	Mä	Or	Pa	Sy	Yhteensä
Kyhmyjoutsen					2					2
Laulujoutsen	2		5		14	1		1	2	25
Kanadanhanhi										0
Valkoposkihanhi					1					1
Tavi					3					3
Sinisorsa	78	124	643	54	1035	2	70	38	40	2084
Lapasorsa			1							1
Telkkä	1	1	3		1	1	1			8
Tukkakoskelo										0
Isokoskelo										0
Kuikka										0
Pikku-Uikku			1					1		2
Härkälintu	1									1
Yht.	82	125	653	54	1056	4	71	40	42	2127